Med detta nummer följer en af Red. utgifven bilaga.

HELSOVÄNNEN

Årg. 6. 1891. **Annonsbilaga.** N:r 18. 16 Sept.

Annonspris: 30 öre för finstilsrad (utl. annonser 40 öre).

Helsovännen för detta år

fås komplett från årets början vid prenumeration å rikets postanstalter med 2 kr. 50 öre. **Obs.** *Vid försändelser från Red. till utlandet tillkommer 1 kr. 20 öre i postporto.*

Obs. Af Helsovännens *äldre årgångar* finnas endast åren 1887, 1888 och 1889 à 2 kr. eller alla tre för 5 kr. (27)

Helsovännen 1892.

kommer att fortgå efter samma plan som hittills. Bilagan för år 1892 kommer att afhandla

Våra barns fostran och vård.

För denna bilagas författande har redaktionen lyckats erhålla den kände författaren och framstående läraren vid Lunds universitet,

Professor d:r SEVED RIBBING.

Denna bilaga, som äfven i mon af behof kommer att illustreras, får samma omfång som bilagorna 1890 och 1891 och skall afhandla barnens utveckling och vård utur fysiologisk, hygienisk och moralisk synpunkt från dibarns-perioden till mognadens tid.

(74) **Priset på Helsovännen blir oförändradt.**

Mannens Slägtlif.

i ny upplaga är utkommen på Helsovännens förlag. — **Pris:** 1 kr. 60 öre; för **prenumerantsamlare** 1 kr. 25 öre, då minst 4 ex. på en gång rekvireras; d. v. s. då 5 kr. insändas, expedieras 4 ex. Större rekvisitioner expedieras pr järnväg, **enskilda exemplar** under korsband enligt till expeditionen insänd adress. — Vid försändelser till **Finland** eller **andra främmande** länder tillkommer 25 öre i postporto för hvarje exemplar. (För 5 finska mark eller 1 amer. dollars erhållas 2 ex.) Vid försändelser **inom landet** mot postförskott tillkommer 25 öre i postförskottsafgift. **Likvid** insändes kontant eller genom postanvisning till **Expeditionen af Helsovännen, Stockholm.** (59)

Med. d:r H. Köster, behandlar **nervsjukdomar.**
Göteborg, Kungsgatan 62. (5 a)

Doktor C. D. Josephson, **Fruntimmerssjukdomar, Förlossningar.** Hvardagar kl. 1—2. Helgdagar kl. 10—11.
Stockholm, Hötorget 11, 1 tr. (5 b)

Doktor Magnus Vikstrand, Behandlar **invärtes och könssjukdomar** (allmän **svaghet**).
Stockholm, Kungsgatan 8. (5 c)

D:r E. Stangenberg, Specialitet: **Öron-, Näs-, Svalg-, o. Strupsjukd.** Hvardagar kl. 9—10, 2—½4. Helgdagar kl. 10—11 f. m.
Stockholm, Kungsträdgårdsg. 2 C. (5 d)

D:r Edvard Sederholm, behandlar **Hudsjukdomar** kl. 9—10 och 2—3
Stockholm, Hamngatan 22. (5 e)

Tandläkaren P. Hedström, insätter artificiela tänder, verkställer plomberingar m. m.
Stockholm, Skärgårdsgatan 21. (5 f)

D:r Ivar Svensson, Bråck, stolgångens och urinvägarnes sjukdomar. Kl. 1—2.
Stockholm, Kungsgatan 7. (5 g)

Med. D:r Gustaf Ahlström, **Ögonläkare.** Träffas söckendagar kl. 10—12 f. m. helgdagar kl. 10—11 f. m. (5 h)
Göteborg, Östra Hamngatan 28.

Med. D:r Ludv. Wolff, behandlar speciellt **Mag- och Barnsjukdomar.**
Göteborg, Fredsgatan 3. (5 i)

Doktor Kjellman, behandlar näs-, hals- och öronsjukdomar kl. 9—11 f. m. och 2—half 4 e. m.
Stockholm, Fredsgatan 17. (7 a)

Doktor F. E. Velander, behandlar ögonsjukdomar och meddelar hypnotisk suggestion
Jönköping, praktiserande läkare. (7 b)

För hårets vård

rekommenderas ett hårmedel, som i vårt land torde vara det mest bepröfvade som finnes, och som af förbrukare erhållit de flesta och bästa vitsord, nämligen

Ziwertz Extrait Vegetal,

hvilket, användt enligt föreskrift, så väl för friskt som sjukligt hår, visat sig vara till bästa gagn. *För att ej vilseleda* bör dock anmärkas, att personer, som redan längre tid varit kala, ej böra använda detta medel i tanke att därigenom erhålla ny hårväxt, ty så långt har ännu ej något hårmedel hunnit, utan **Ziwertz Extrait Vegetal** bör användas af personer, som vilja vårda ett ännu friskt hår, och af personer, som lida af mjällbildning i hufvudsvålen, samt slutligen af dem, hvilkas hår har benägenhet att lossna och falla af, ty i dessa fall är detta extrakt ett osvikligt botemedel. Bruksanvisning, jämte på erfarenhet grundade råd, huru man i allmänhet bör sköta sitt hår, medföljer hvarje flaska. Finnes till salu i **Ziwertz' Etablissement, Drottninggatan 49, Göteborg,** till pris af kr. 6 för hel- och kr. 3: 50 för half butelj, samt kr. 1: 50 för mindre flaska. Till enskilda förbrukare, i Stockholm och landsorten, sändes på reqvisition, dock ej mindre qvantum än hel butelj, och tillkommer då 30 öre för emballage. Återförsäljare erhålla å småflaskorna 33 proc. rabatt, när minst 2:ne dussin på en gång tagas.

Återförsäljare äro för Stockholm: Fru Elin Edlund, Drottninggatan 63, och för Finland: Herr Eduard Vogt, Helsingfors.

(8) **J. A. Ziwertz,** *kongl. hofleverantör.*

HELSOVÄNNEN

TIDSKRIFT FÖR

ALLMÄN OCH ENSKILD HELSOVÅRD.

Årg. 6. 1891. | UTGIFVARE D:r E. W. WRETLIND. | N:r 18. 16 Sept.

Pris i Skandinavien: 2 kr. 50 öre för helt, 1 kr. 50 öre för halft år.

Innehåll: Om Nikotinförgiftning af prof. N. G. Kjellberg. — Det femte allmänna svenska läkaremötet. — Brunns- och badbesökande i riket 1891. — Behandling af stötar och blånader. — Sjukdomars öfverförande genom mjölk. — En mätare för nervkraften. — Smärre meddelanden: Sjukligheten i riket under augusti; Alkoholhalten hos vårt iskällardricka; Förgiftning medels kött; Straff i Tyskland för olaga medikamentförsäljning; Förfalskadt vin och kognak; Smörförfalskningar. — Breflåda. — Annonser. — *Bilaga: Kvinnans slägtlif, 9:de häftet.*

Om nikotinförgiftning.

Af professor N. G. Kjellberg.

(Utdrag med förf:s medgifvande ur föredrag hållet vid det Femte allmänna svenska läkaremötet i Stockholm den 1 september.)

Nikotin framstäldes först år 1828; den är en färglös, klar vätska af stark tobakslukt och skarp brännande smak. Nikotinförgiftning förekommer akut, men vanligen är den kronisk. Den förra är känd af hvarje tobaksrökare och beskrifves af en läkare (d:r Blatin) sålunda: »Den, som för första gången förer cigarren till sina läppar, blir snart nog ganska blek; en ymnig saliv-afsöndring fyller hans mun, och hans händer och panna betäckas med kallsvett. En pinsam hufvudvärk tillkommer snart; under skakningar, mattighet och svindel vacklar han som en drucken. Hjärtats slag, ibland påskyndade, ibland långsamma, äro intermittenta och oregelbundna; respirationen är försvårad; en pinsam känsla af sammandragning kännes i maggropen, och då förgiftningen nått en viss styrka, tyckes bröstet likasom inklämdt i ett band af järn. Kväljningar inställa sig nu, koliksmärtor genomlöpa tarmkanalen och slutligen inställa sig kräkningar, stolgångar med serösa exkretioner (tunna uttömningar), ymnig urinafgång och profus svettning, utvisande att naturen söker aflägsna giftet på alla vägar.»

På prof. SCHROFFS laboratorium i Wien anstälde två medicine studerande på sig självfva försök med 2 till 4 milligram nikotin utspädd med 4 kub.-ctm vatten. Verkan var en brännande känsla på tungan och i svalget med stark salivation, i magsäcken en känsla af värme, som spred sig öfver hela kroppen; därefter hufvudvärk, tyngd i alla leder, svindel, stor mattighet och domning med försvagad syn och hörsel samt försvårad respiration; en half timme efter intagningen vanmakt, blekt ansigte, iskyla i hela kroppen och kräkningar; slutligen började lederna att darra och hela kroppen angreps af en kramp, som fortfor nära två timmar; den följande natten blef sömnlös och ännu på tredje dagen fortforo efterkänningar. — Sådana äro verkningarne af endast 4 milligram!

Hela jordens årliga produktion af tobak antages uppgå till 500 millioner kilo af olika slag torkade blad. Halten af nikotin i de olika sorterna varierar från 0,6 till 5 procent och däröfver; men om endast 1 proc. tages såsom uttryck för medelhalten af nikotin i den till förbrukning beredda tobaken, så utgå årligen omkring 5 millioner kilo nikotin till jordens samtliga tobakskonsumenter. Då dessas totalantal beräknas till 800 millioner, skulle alltså en hvar af dem få på sin del i medeltal 6 gram pr år eller omkring 16 milligram pr dag.

Att så stora kvantiteter af ett så farligt gift kunna förbrukas, utan att större olyckor däraf oftare framkallas, beror af det mänskliga nervsystemets underbara förmåga att kunna foga sig efter skadliga inflytelser, då dessa ofta förnyas. Vägen ligger dock öppen till den kroniska nikotinförgiftningen, och vi skola följa spåret för att få en hastig öfverblick öfver de egendomliga företeelser, som här möta. De angripna organen äro desamma, som vid den akuta förgiftningen, men attacken, som där var våldsam och hastigt öfvergående till helsa eller död, är här långsam, oafbruten och steg för steg förstörande. Symtomerna framträda, som det tyckes, utan framkallande orsak.

På hvad sätt rökning af tobak inverkar på helsan har varit föremål för omfattande undersökningar af flera forskare. En del författare påstodo sig hafva funnit, att nikotinet genom elden blef förstördt, så att röken icke innehöll något däraf; utan hade i stället andra föreningar, pyridinbaser, bildat sig, som åstadkommo de kända verkningarne, hvilka sålunda voro andra och mindre farliga, än de, som komma af de verkliga nikotin-föreningarna. Andra forskare hafva dock ådagalagt att, om äfven *närmast* elden nikotinet förstöres, så går dock redan därförinnan en kvantitet med ifrån den bakom elden liggande delen, tillräckligt stor för att göra sig gällande. — Men äfven pyridin-baserna framkalla giftverkningar. Man kan sålunda med allt skäl antaga, att verkningarne på den mänskliga organismen af tobak, använd till rökning, bero till en del af de med röken bortgående pyridin-baserna, men därjämte af verkliga nikotinföreningar.

Gå vi att närmare lära känna dessa verkningar, så möter oss först en egendomlighet hos nikotinet, som gifvit anledning till de olika omdömen om bruket af tobak, som ännu alltjämt förefinnas hos allmänheten. Samma mängd nikotin, som första gången framkallar allarmerande verkningar och stort obehag, kan, om den förnyas, med större lätthet fördragas och blir slutligen en behaglig retning, som med nöje återtages. Den, som öfvervunnit det första obehaget af tobakens inflytande på nerv-

systemet och blifvit van att dagligen röka, erfar däraf en stegring af hjärnans och hjärtats verksamhet, äfvensom af tarmarnes rörelse, som visserligen efterföljes af en motsvarande minskning, men som kännes välgörande och behaglig, så länge den varar, och som kan återvinnas med en ny cigarr eller en ny pipa. Ökas emellertid förbrukningen utöfver en viss gräns, som för olika personer ligger olika högt, så uppstå rubbningar uti helsan, som lätt kunna förklaras i det samtidiga inflytandet af nikotin och pyridin-baser.

Dessa rubbningar framträda samtidigt från trenne olika håll i organismen: 1:o från nervsystemets känsel- och rörelse-centra under form af allmän förstämning och oro, stegrad känslighet, svindel, darrning, försvagad rörelse; 2:o från synorganet såsom försvagad syn; 3:o från magen och tarmkanalen såsom dålig matsmältning med dålig näringsverksamhet och blodbrist.

Då tobak användes till rökning, är munnens slemhinna, tungan och tandköttet i första rummet utsatta för det retande inflytandet af de med röken följande gifterna. Häraf den stinkande munkatarren, som är så vanlig hos rökare. Men hit kunna äfven hänföras vida farligare åkommor, vid hvilka pipan eller cigarren endast varit medlet för dess åstadkommande. Särskildt böra här ihågkommas de talrika fall af munkräfta (epiteliom), som hos rökare förekomma på läpparne, i munnen och i svalget. — Förgiftningens egendomligaste symtom komma dock från hjärnan och nervsystemet; och de framträda ofta med en sådan styrka, att patienten blir fullkomligt oförmögen att arbeta och att följa sin vanliga lefnadsordning.

Ett par fall från min egen erfarenhet torde jag här få meddela såsom exempel. En ung, kraftigt utvecklad man af ett friskt och hurtigt utseende beklagade sig öfver långvarig brist på sömn, svår hjärtklappning och en olidlig törst, som tvang honom att förtära stora kvantiteter vatten, utan att han likväl kände sig otörstig. Han var elev vid en landtbruksskola, där han med bästa vilja icke kunde följa studierna; han kunde icke fatta, hvad han läste eller behålla det i minnet, oaktadt han haft lätt att arbeta. — Han hade sedan flera år haft för vana att röka cigaretter af turkisk tobak; på senare tiden förbrukade han dagligen 20 à 30 sådana. Sedan han småningom lyckats bortlägga denna farliga vana, tillfrisknade han, men hjärtverksamheten höll sig länge hög med öfver 100 slag i minuten, och ännu efter 2 år hade icke alla känningarna af det onda försvunnit.

Det andra fallet var af en ung jurist, som i januari 1890 började lida af svår sömnlöshet med hörselvillor och en så svår själsoro, att han därigenom blef fullständigt urståndsatt att sysselsätta sig med något arbete. Han hörde röster, som hviskade i hans öron; men han hade besinning nog att själf uppfatta sitt tillstånd såsom sjukligt och undgick därigenom den öfverhängande faran att falla i verklig sinnessjukdom. Såsom tillförordnad domare hade han för att medhinna sina göromål nödgats arbeta långt in på nätterna och därvid i betydlig mån ökat sin redan förut stora förbrukning af cigarrer. Endast genom ständig rökning hade han kunnat hålla sig vaken. — Efter en längre tids afhållsamhet från allt bruk af tobak jämte ihållande dietetisk och medicinsk behandling tillfrisknade han och återtog sitt arbete.

Rubbad hjärtverksamhet är ett af de oftast och säkrast förekommande tecknen på kronisk nikotinförgiftning genom rökning; och särskildt torde här böra fästas uppmärksamhet vid oregelbundenheten i hjärtslagen (intermittensen), som sällan saknas. Vanligen fattas ett slag, men det händer äfven, att två, tre slag på en gång fattas. Förlänges uppehållet utöfver två pulsslag, så erfar den sjuke en pinsam känsla af oro. En ännu häftigare oro framträder vid de fall, där verklig andnöd (angina pectoris) är en följd af nikotinets inverkan på den förlängda märgen och det 11:te hjärn-nerv-paret (n. vagus). Denna andnöd har någon gång slutat med kväfning. — Med rubbningarne hos hjärtats verksamhet förena sig vanligtvis symtom från respirationen, men dessa kunna äfven framträda själfständigt. Hos inbitna rökare hör man ofta ett lindrigt rasslande ljud vid respirationen, hvaraf många tyckas föga besväras, men som hos andra är förenadt med en viss svårighet för inandningen, under det att utandningen är kort och liksom afmätt. Då detta tillstånd förlänges, kunna de skadliga följderna för det allmänna befinnandet icke länge uteblifva.

Äfven på synsinnet tyckes nikotinet utöfva ett konstant inflytande, då det längre tid får inverka i större mängd; och i de länder, där tobak rökes allmänt, hafva ögonläkarne redan länge ansett svart starr (amauros) ofta orsakas af kronisk nikotin-förgiftning.

Sitt farligaste inflytande utöfvar dock nikotinet på hjärnans funktioner, det må nu upptagas under hvilken form som helst. Redan vid måttlig rökning framträder detta inflytande på ett egendomligt sätt, men ännu tydligare då tobak användes under form af snus.

Den berömde redaktören af »Les Mondes» abbe Moigno, som från ungdomen varit en passionerad snusare, berättar om sig själf, att då han 1861 anmodades ombesörja en ny upplaga af sina matematiska arbeten, missbrukade han i hög grad snus, hvars verkan var å ena sidan att bedöfva hjärnan och försätta nervsystemet i ett tillstånd af spänning, och å andra sidan att hastigt försvaga minnet icke blott af det närvarande utan äfven af det förflutna. Språkminnet försvagades, så att han allt oftare måste gripa till ordboken. Förskräckt häröfver beslöt han att tvärt höra upp med både snusning och rökning. Det var utgångspunkten för en verklig återuppståndelse till helsa, tankekraft och minne. Efter sex år kunde han säga: »Mina tankar hafva blifvit klarare, föreställningarne lifligare, arbetet lättare, pennan snabbare, och jag har tid efter annan sett denna armé af främmande ord återvända, som redan begifvit sig på flykten.»

Les Mondes redaktör hade all anledning att prisa sin befrielse från nikotinets tyranniska välde, och likväl insåg han icke hela vidden af den fara, för hvilken hans hjärna varit utsatt. Hans medvetande hade icke omtöcknats af sinnessjukdomens mörka dimmor, och hans tankar hade icke blifvit förda på villospår af förtrollningens gäckande bilder.

(Forts.)

Det femte allmänna svenska läkaremötet.

Detta möte hölls härstädes den 31 aug., 1 och 2 dennes. Ehuru det närmast var afsedt för läkare, förekom därvid åtskilligt, som har synnerligt intresse för den stora allmänheten. Detta vilja vi meddela våra läsare i mer eller mindre sammanträngd form. Ett par af föredragen, som vi anse särdeles allmännyttiga, äro vi i tillfälle att återgifva i tämligen fullständig form och ett sådant hafva vi, såsom våra läsare finna, här ofvan i detta nummer gjort början. Vi vilja nu här kasta en mera flyktig blick på mötet.

Det första föredraget den första dagen hölls af förste stadsläkaren härstädes d:r Kl. Linroth *om epidemisjukhus.*

Talaren redogjorde först för dessa institutioners närvarande förhållanden inom Sverige. Landsbygden saknade alldeles epidemisjukhus och af landets 92 städer ägde blott 57 epidemisjukhus. Befintliga sjukhus saknade tillräckligt många skilda afdelningar för olika epidemier, hvarjämte de ej användes af allmänheten i den utsträckning, som borde ske. Talaren ansåg vidare önskvärdt, att privatrum ordnades på sjukhusen för epidemiskt sjuka barn, som då kunde där erhålla samma vård som i hemmen. Det vore hufvudsakligen de små samhällena, som underlåtit göra sin pligt att anskaffa nödiga epidemi-sjukhus, ehuru de ej hade privilegium på att undgå epidemier. Siffror anfördes till bevis härpå. Talaren förevisade äfven tabeller på antalet dödsfall genom epidemier i olika samhällen under åren 1884—1888, för att ådagalägga det olika behofvet af sjukhus för samhällen af olika storlek. Af småstäder med mindre än 1,000 inv. hade mer än hälften undgått farsoter. Men af de andra städerna hade flertalet haft en eller flera farsoter. Ju större städerna äro, desto flera farsoter måste de vara beredda att möta.

Af statistiken framgick sålunda, att de 10 städerna med mindre än 1,000 invånare, likasom de 32 med mellan 1,000 och 3,000, ej behöfde vara beredda att vårda fall af mera än *en* sjukdom, då sällan eller nästan aldrig två epidemiska sjukdomar där *samtidigt* uppträdde. I de 31 samhällena med mellan 3,000 och 6,000 invånare var ställningen annorlunda. Där hände ofta, att *två* sjukdomar uppträdde på en gång, så att nödvändigt vore att isolera de sjuke på två håll. Detta behof af isolering stegrades med folkmängden, så att redan de 20 städerna med mellan 6,000 och 16,000 invånare, där till och med *tre* sjukdomar uppträda epidemiskt på en gång, behöfde flere isoleringsafdelningar, och behofvet blefve störst i de största städerna. Hvad de fem första af dessa kategorier beträffade, visade en annan tabell en uppställning mellan det *förefintliga* och *behöfliga* antalet sjuksängar, och var detta följande: 0—6; 9—13; 16—18; 25—32; 37—50.

Därpå höll d:r J. A. Forslund ett kort föredrag öfver den af honom uppstälda frågan: *Huru länge böra vaccinerade barn, på hvilka vaccinationen ej slagit an, fortfarande i journalerna kvarstå såsom ovaccinerade, och huru många gånger bör vaccination med sådana barn företagas?* Tal. visade, hurusom det för närvarande vore omöjligt att utur gällande författningar gifva något bestämdt svar på denna fråga.

D:r Lagergren, själf ej närvarande, hade inlemnat försök till svar å frågan, hvilket sekreteraren uppläste. D:r L. kom till det resultat, att, om vaccinationen misslyckades på ett barn, bör det vaccineras omedelbart därpå i tvänne år, och om vaccinationen ändå ej lyckas, bör barnet befrias från vidare ympning.

Härpå följde ett längre föredrag af professor Curman *om bad såsom en social-hygienisk angelägenhet.* Hufvudinnehållet af detta föredrag var följande:

Ett folks civilisation kan i viss mon bedömmas efter den mängd tvål och såpa, som förbrukas. Men bad vore ej blott en rengöringsaffär, ty huden är ett så vigtigt organ, att den kräfver en noggrann vård.

I historiskt hänseende vore det intressant, att de gamla landskapslagarne innehölle bestämmelser om badstugor såsom en gemensam angelägenhet och såsom fridlysta, likasom tinget och hemmet. I Stockholm fanns det redan på 1300—1400-talet två stora badanstalter, en på norr och en på söder, efter hvilka de bekanta båda Badstugatorna intill våra dagar haft sina namn. Den norra badstugan var en ansenlig inrättning och var vinstgifvande, så att inkomsten af den samma af Gustaf Vasa anslogs till upprättandet af en skola.

Det vore en god och anständig vana, om hvarje person toge ett bad 2 gånger i månaden eller åtminstone en gång, i hvilket sistnämnda fall det blefve 12 bad om året för hvar individ. Men så stor renlighet rådde ingalunda i allmänhet. Badningen inskränkte sig i många samhällen till 1 bad, ja, till en ringa bråkdel af ett bad på hvarje individ om året. För att om möjligt erhålla en statistik öfver dessa förhållanden hade frågeformulär till ifyllande utsändts åt många håll och särskildt till badanstalterna i Sverige. Af de sålunda erhållna uppgifterna framginge, att i vårt land funnes minst ett femtiotal väl ordnade kuranstalter med bad, ägande tillsammans 615 badkar. De besökandes antal vid dessa kurorter uppginge till 25,000, och där serverades omkring 400,000 varma bad årligen. Högst få anstalter vore af äldre datum. Endast två vore anlagda före 1850; 27 anstalter hade tillkommit efter 1860, ägande $^3/_4$ af de befintliga badkaren, och 17 hade upprättats under de senaste åren. Endast 7 badinrättningar i större städer hade 30 badkar och däröfver. Af dessa vore 4 belägna i Stockholm samt 1 i hvardera af Göteborg, Malmö och Helsingborg. Öfriga anstalter hade från 12 till blott 2 badkar. Badrummen vore indelade i två, stundom tre klasser med olika utstyrsel och bekvämlighet. Härjämte funnos inrättningar för ångbad eller s. k. »finsk badstu» samt undantagsvis för romerska bad. Statistiken visar, att huru lågt vi än stå med afseende på badning, är dock förhållandet än sämre hos våra grannar, ehuruväl dessa varit före oss i att behandla badning såsom en social angelägenhet. I Stockholm komma pr år 180—200 bad på 100 individer. I Köpenhamn respektive 150 bad. Närmast Stockholm står i Sverige Sundsvall med 170 bad pr år och 100 personer, Helsingborg med 147, Göteborg med 114, Lund med 100 o. s. v. till Kalmar, som står lägst med blott 10 bad pr år på 100 individer. Medeltalet för våra landsortsstäder utgör 83 bad på 100 individer om året. Tal. vidrörde äfven förhållandena i andra länder och meddelade, att i Paris man kommit till $2^1/_4$ bad för hvarje individ om året, hvilket tal är ouppnunnet på andra håll.

Den kände d:r Lassar i Tyskland önskade ett bad i veckan för hvarje tysk; tal. vore glad, om hvarje svensk toge ett bad i månaden. Om så skedde, så skulle badanstalternas ekonomiska ställning varda bättre. Mer än hälften af badinrättningarna arbeta med ekonomiska svårigheter. Baden äro för dyra, hvilket i sin mån afhåller folket från att bada (jämte de öfverdrifna eller rättare ogrundade farhågorna för förkylningar), men priset kan icke sättas lägre, så länge utgifterna äro så stora. Så t. ex. betalar Stockholms badhusaktiebolag 17,000 kr. årligen endast för vatten. Det vore önskvärdt och för allmänhetens bästa nödigt, att kommunerna uppläte fri tomt till badanstalter och skänkte vattnet från allmän ledning. På tre ställen har detta ägt rum. Enskilda donationer förekomma äfven; så har Göteborg af Renströmska donationen erhållit 300,000 kr. till ett badhus. I många fall är betjeningen för talrik i badinrättningarna, emedan allmänheten har stora fordringar, hvilket mycket fördyrar baden. Tal. demonstrerade under föredragets fortgång flere statistiska tabeller och meddelade en mängd uppgifter angående ämnet, men hvilka det skulle vara alltför vidlyftigt att här återgifva.

Med anledning af föredraget begärde d:r Palmberg från Helsingfors ordet för att lemna upplysningar om badningen i Finland. I landsorten där har hvarje litet hushåll sin badstuga, och hvarje person tager kanske två, men med säkerhet ett bad i veckan. Något annat är förhållandet i städerna, men där användas dock de talrika badstugorna så flitigt, att de bära sig förträffligt.

D:r Goldkuhl framlade härefter några iakttagelser om bad och badande i landsorten och framhöll, att barnen borde i skolan lära sig få kärlek till bad.

Härefter höll prof. Henschen ett föredrag om *den cerebrala synen* d. v. s. om synuppfattningen i hjärnan, till hvilket föredrag vi torde återkomma.

Den *andra mötesdagen* började med prof. KJELLBERGS märkliga föredrag om nikotin-förgiftning, som läses här ofvan.

Härefter höllo prof. A. KEY-ÅBERG och d:r P. SÖDERBAUM föredrag om liksyn och dödsattester, af hvilka framgick, att såsom önskvärdt ansåges, att liksyn obligatoriskt föreskrefves och att dödsattesterna ändrades så, att de kunde fylla de fordringar, som därpå stäldes. En kort diskussion uppstod, i hvilken deltogo generaldirektör ALMÉN, d:r LINROTH och prof. KJELLBERG, och ur hvilken framgick, att frågan om obligatorisk likbesigtning vore af den vigt, att den borde genom ett uttalande af läkaremötet ytterligare påskyndas, hvarför beslöts att åt beredningsutskottet uppdraga att formulera resolution i detta syfte. — I enlighet med utskottets förslag beslöt mötet den sista mötesdagen, att en utredning borde ske, i hvad mon en allmän liksyn i vårt land skulle lämpligen kunna införas.

D:r WARFVINGE höll härpå ett föredrag »*om influensan*». Han framhöll bland annat, att influensa-epidemiens smittämne ännu ej är upptäckt, men att det måste anses vara af särdeles förgänglig natur. Influensan är en så sväfvande sjukdomsbild, att man ingalunda om ett enskildt fall kan säga: detta är influensa, utan man måste se den epidemiska karaktären. Vidare framhölls bl. a. de starka nervsymtomen, den ovanligt svåra art af lunginflammation samt den stora känslighet för förkylning, som känneteckna influensan.

Prof. KJELLBERG yttrade några ord om influensans benägenhet att lokalisera sig i vissa delar af kroppen samt nämnde, att han i sin praktik haft ett par fall af sinnessjukdom, tydligen förorsakade af i hjärnan lokaliserad influensa.

Härefter höllos på olika lokaler möten för lasarettsläkare och provinsialläkare. Föredragen voro där af intresse egentligen för fackmännen. Omnämnas må blott, att provinsialläkaren HÆRÉN i ett kort föredrag afhandlade frågan: *Hafva de i provinsialläkare-instruktionen påbjudna sjukmötena visat sig af behofvet påkallade?* Denna fråga besvarades så, att i mellersta och södra Sverige läkare-tillgången är så riklig, att dessa sjukmöten i aflägsnare delar af distrikten icke visat sig vara i befolkningens ögon så påkallade, att den vill offra något för dem.

Den *tredje mötesdagen* öppnades förhandlingarne med ett endast för fackmän afsedt föredrag *om astma* af d:r O. TORSTENSSON.

Härpå afhandlades den på senare tid med så lifligt intresse inom läkarevärlden omfattade *tuberkulos-frågan* genom föredrag af d:rne TH. HELLSTRÖM, O. TORSTENSSON, JOHN BERG, EDV. WAWRINSKY och prof. C. LINDQVIST.

Den förstnämnde afhandlade egentligen Kochs tuberkulin och redogjorde för uttalanden därom från läkare i olika länder. Ehuru omdömena vore mycket olika, hade de flesta funnit sig mycket svikna i sina förhoppningar om detta nya botemedel.

D:r TORSTENSSON redogjorde för den behandlingsmetod, han följt och följer vid tuberkulosens behandling, och hvarvid han förenar medikament-, vatten-, diet- och friluftsbehandling. Han hade funnit tuberkulinet godt i vissa fall såsom ett behandlingen understödjande medel.

Prof. JOHN BERG redogjorde för den kirurgiska tuberkulosens behandling d. v. s. den tuberkulos, som sätter sig i ben, ledgångar, körtlar m. m. och som kan blifva föremål för kirurgiska ingrepp.

D:r E. WAWRINSKY redogjorde för de uppgifter från landets läkare rörande tuberkulosen, som insamlats genom den s. k. tuberkuloskommittén, som nedsattes af

det tredje läkaremötet. För åren 1888 och 1889 hade 221 läkare rapporterat om 6,689 fall, men mycket ojämt från olika län. Smitta från person hade angifvits för 978, smitta genom födoämnen för 39; såsom bidragande orsaker hade angifvits fattigdom för 481, osund bostad för 493 och oordentligt lefnadssätt för 58.

Prof. Lindqvist redogjorde för undersökningar genom en stor del veterinärer rörande tuberkulosens förekomst bland kor i riket. Bland 11,477 år 1888 undersökta kor hade 6 1/2 proc. befunnits misstänkta och 5 3/4 proc. angripna af sjukdomen. Af de 1889 undersökta var procenten något lägre. Sjukdomen är mest utbredd i Upland, Södermanland, Skaraborgs län, Skåne och Halland. Däremot är den sällsynt i Nerike, Värmland och Dalarne. Den förekommer mest kring städerna. Såsom lämpliga åtgärder att förebygga tuberkulosens spridande bland nötboskapen och öfverförande från dem till människor föreslog talaren följande: att hvarje kreatursägare själf så mycket som möjligt uppföder sin kreatursstam, att veterinären ett par gånger om året får undersöka djuren samt att kreaturen mera än nu härdas genom frisk luft i ladugårdarne och vistelse i fria luften.

Det sista föredraget vid mötet hölls af provinsialläkaren J. Tengvall om *hvilka åtgärder kunna vidtagas för att förekomma smittosamma sjukdomars utbredande genom mjölk?*

Detta föredrag hade ett stort allmänt intresse, hvarföre vi i ett kommande nummer vilja tämligen fullständigt införa såväl själfva föredraget som den med anledning af det samma förda diskussionen.

Brunns- och badbesökande i riket 1891.

Enligt uppgifter, som vi insamlat, hafva våra mera besökta kurorter i år räknat följande antal inskrifna kurgäster:

Bie badanstalt 198, hvaraf 124 män (i 1:sta klass 59, i 2:dra kl. 25, i 3:dje kl. 10, fria 30) och 74 kvinnor (i 1:sta kl. 18, i 2:dra kl. 13, i 3:dje kl. 10, fria 33).

Borgholms hafsbad 280, hvaraf 114 män (i 1:sta kl. 101, i 2:dra kl. 13) och 166 kvinnor (i 1:sta kl. 143, i 2:dra kl. 23). — Därtill minst 60 sommargäster.

Djursätra helsobrunn 466, hvaraf 159 män (i 1:sta kl. 30, i 2:dra kl. 94, i 3:dje kl. 18, fria 17) och 307 kvinnor (i 1:sta kl. 56, i 2:dra kl. 164, i 3:dje kl. 51, fria 36).

Fiskebäckskils hafsbad 208, hvaraf 94 män och 114 kvinnor.

Gottskärs hafsbad (vid Kungsbacka) 298, hvaraf 78 män och 220 kvinnor.

Halmstads vattenkur (till den 19 Aug.) 299, hvaraf 151 män (i 1:sta kl. 113, i 2:dra kl. 38) och 148 kvinnor (i 1:sta kl. 96, i 2:dra kl. 52). — Sommargäster 29.

Helsans helsobrunn (vid Helsingborg) 588, hvaraf 208 män (i 1:sta kl. 114, i 2:dra kl. 94) och 380 kvinnor (i 1:sta kl. 160, i 2:dra kl. 220).

Hjo badanstalt 417, hvaraf 220 män (i 1:sta kl. 167, i 2:dra kl. 53 och 197 kvinnor (i 1:sta kl. 141, i 2:dra kl. 56). — Därtill 81 sommargäster, hvaraf 21 män och 60 kvinnor.

Holsby helsobrunn (Hvetlanda) 252, hvaraf 86 män (i 1:sta kl. 26, i 2:dra kl. 60) och 166 kvinnor (i 1:sta kl. 40, i 2:dra kl. 126.

Lannaskede helsobrunn 580, hvaraf 117 män (i 1:sta kl. 34, i 2:dra kl. 170, på lasarettet 13) och 363 kvinnor (i 1:sta kl. 66, i 2:dra kl. 280, på lasarettet 17).

Ljungskile hafsbad 1,172 hvaraf 377 män och 795 kvinnor.

Lundsbrunn 806, hvaraf 255 män (i 1:sta kl. 60, i 2:dra kl. A 38, i 2:dra kl. B 109, i 3:dje kl. 6, på lasarett 32) och 551 kvinnor (i 1:sta kl. 158, i 2:dra kl. A. 63, i 2:dra kl. B. 195, i 3:dje kl. 27, på lasarett 108).

Lysekils hafsbad (till den 31 Aug.) 1,272, hvaraf 645 män (i 1:sta kl. 554, i 2:dra kl. 44, i 3:dje kl. 47) och 627 kvinnor (i 1:sta kl. 460, i 2d:ra kl. 64, i 3:dje kl. 103).

Marstrands hafsbad (till den 21 Aug.) omkr. 3,250.

Medevi helsobrunn 1,238, hvaraf 505 män och 733 kvinnor.

Mössebergs vattenkuranstalt 988, hvaraf 484 män (i 1:sta kl. 147, i 2:dra kl. 261, i 3:dje kl. 76) och 504 kvinnor (i 1:sta kl. 187, i 2:dra kl. 229, i 3:dje kl. 88).

Norrtelge badanstalt 872, hvaraf 369 män (i 1:sta kl. 184, i 2:dra kl. 185) och 503 kvinnor (i 1:sta kl. 240, i 2:dra kl. 263).

Nybro kallvattenkur 300, hvaraf 124 män (i 1:sta kl. 60, i 2:dra kl. 60, i 3:dje kl. 4) och 176 kvinnor (i 1:sta kl. 84, i 2:dra kl. 86, i 3:dje kl. 6).

Porla helsobrunn 820, hvaraf 366 män (i 1:sta kl. 125, i 2:dra kl. 186, i 3:dje kl. 43, fria och på lasarett 12) och 454 kvinnor (i 1:sta kl. 155, i 2:dra kl. 233, i 3:dje kl. 32, fria och på lasarett 34).

Ramlösa helsobrunn 1,005, hvaraf 375 män (i 1:sta kl. 148, i 2:dra kl. 135, i 3:dje kl. 92) och 630 kvinnor (i 1:sta kl. 194, i 2:dra kl. 270, i 3:dje kl. 166).

Ronneby helsobrunn 2,056, hvaraf 721 män (i 1:sta kl. 304, i 2:dra kl. 219, i 3:dje kl. 144, i 4:de kl. 40, på lasarett 14) och 1,335 kvinnor (i 1:sta kl. 448, i 2:dra kl. 403, i 3:dje kl. 308, i 4:de kl. 149, på lasarett 27).

Rostocks helsobrunn (Mellerud) 207, hvaraf 53 män (i 1:sta kl. 19, i 2:dra kl. 34) och 154 kvinnor (i 1:sta kl. 51, i 2:dra kl. 103. — Dessutom 150 sommargäster.

Strömstads hafsbad 1,133, hvaraf 808 i 1:sta kl. och 325 i 2:dra kl.

Sätra helsobrunn 656, hvaraf 260 män (i 1:sta kl. 28, i 2:dra kl. 53, i 3:dje kl. 179) och 396 kvinnor (i 1:sta kl. 38, i 2:dra kl. 82, i 3:dje kl. 276).

Söderköpings helsobrunn 712, hvaraf 304 män (1:sta kl. 124, i 2:dra kl. 89, i 3:dje kl. 91) och 408 kvinnor (i 1:sta kl. 138, i 2:dra kl. 137, i 3:dje kl. 133).

Tulseboda helsobrunn 313, hvaraf 103 män och 210 kvinnor. — Dessutom 50 sommargäster.

Varbergs hafsbad 612, hvaraf 286 män (i 1:sta kl. 234, i 2:dra kl. 52) och 326 kvinnor (i 1:sta kl. 236, i 2:dra kl. 90).

Visby vattenkur 351, hvaraf 136 män (i 1:sta kl. 58, i 2:dra kl. 71 i 3:dje kl. 7) och 215 kvinnor (i 1:sta kl. 75. i 2:dra kl. 105 och i 3:dje kl. 35). — Därjämte 154 sommargäster (43 män och 111 kvinnor).

Ytteråns helsobrunn och sanatorium 190, hvaraf 77 män (i 1:sta kl. 31, i 2:dra kl. 46) och 113 kvinnor (i 1:sta kl. 39, i 2:dra kl. 74).

Öregrunds hafsbad 325, hvaraf 112 män och 213 kvinnor.

Behandling af stötar och blånader.

Om man omedelbart efter en kontusion (stöt, bula, blånad, där intet yttre sår finnes) gnider det sjuka stället och dess närmaste omgifning, så skall man erfara, att den förlöper mycket lättare, hastigare och med mindre smärtor, än om man behandlar den på något annat sätt. Denna gnidning bör göras så snart som möjligt efter skadans uppkomst och så kraftigt som smärtan möjligen tillåter. De första ögonblicken efter stöten är smärtan icke så stor som senare, och kan man då genast gnida det sjuka stället, skall man finna, att det ej sväller upp alltför starkt och ingalunda så mycket som eljest. Om någon tid (en timme eller par) förflutit, förrän gnidningen kan begynna, måste de första strykningarne ske mycket sakta och försigtigt och mera i omgifningen af det skadade stället. Sedan kan man småningom öfvergå till själfva kontusionen, äfvensom använda litet starkare tryck vid behandlingen. Har man till hands vaselin eller någon olja, är det bekvämare att först utbreda häraf på huden, förrän man börjar gnida; finnes däremot icke sådan att tillgå, så bör man ej

låta däraf afskräcka sig eller underlåta gnidningen, utan genast börja på att med tummarne och fingeräandarne sakta och försigtigt, men beslutsamt, söka trycka och stryka blodet och vätskorna från det skadade stället utåt omgifningen. Man vinner mycket snart färdighet häruti och behöfver ej vara ängslig öfver att tillfoga någon skada, blott man går något så när försigtigt till väga och intet sår eller benbrott finnes för handen. Gnidningen bör fortsättas så länge, att smärtan på det gnidna stället alldeles eller till största delen upphört; när detta inträffar beror på skadans beskaffenhet, men äfven på den tid, som förflutit sedan dess uppkomst; ju hastigare efter själfva skadan denna behandling kan vidtaga, desto mer välgörande och i ögonen fallande är dess verkan. Nästa gnidning bör ske, då smärtan åter infinner sig och fortsättes, tills ömheten gifvit sig. I allmänhet kan sägas, att gnidningen utföres en eller flere gånger dagligen, ända till dess normal användbarhet af det sjuka stället åter inträder, samt att gnidningen icke gärna bör ske så hårdt, att blemmor eller blåa fläckar därefter uppstå.

(Finsk Tidskr. f. Helsov.)

Sjukdomars öfverförande genom mjölk.

Stabsläkaren Heime (Tyskland) har nyligen författat en skrift »Om kolera-, tarmtyfus- och tuberkulossmittans förhållande i mjölk, smör och ost». H. kommer till följande resultat på grund af sina försök: i *mjölk*, förvarad öppet i rum, voro kolerabaciller ännu efter 6 dagar lifskraftiga och smittdugliga; i mjölk, som förvarades i isskåp, kunde efter 3 dagar inga lifskraftiga baciller vidare anträffas. — Tyfusbaciller voro ännu lifs- och utvecklingskraftiga efter 35 dagar, men icke mera efter 48. — Tuberkelbaciller hade i 10 dagar gammal mjölk ännu bibehållit sin fulla smittförmåga; i genom förruttnelse allmänt sönderdelad mjölk dogo de ut inom loppet af emellan 10 dagar och 4 veckor. — *Smör* visade sig såsom ett mycket gynnsamt näringsmaterial, som länge uppehöll de 3 bakteriernas smittkraft. *Ost* var däremot ogynnsam för kolera- och tyfusbaciller. — *Vassla* var ogynnsam för tyfusbaciller, men gynnsam för tuberkelbaciller.

En mätare för nervkraften.

Vid franska vetenskapsakademiens sammanträde i Juli föredrogs ett meddelande, på hvilket akademiens ständige sekreterare Bertrand riktade uppmärksamheten i mycket smickrande ordalag. Detta meddelande härledde sig från en fransk vetenskapsman, d:r Baraduc.

Redan länge har det från olika håll blifvit påstådt, att från vår kropp, i synnerhet fingrarne, utginge ett fluidum, elektriskt, magnetiskt eller hvad man nu vill kalla det. D:r Baraduc har metodiskt och positivt bekräftat detta. Han har lagt märke till att, likasom vår kropp påverkas af förändringar hos omgifningen, atmosferen, åskan o. s. v., så utöfvar ock kroppen genom sin vitala spänning på de honom omgifvande kropparne en verkan, som står i förhållande till hans egen lifskraft. För att mäta denna kraft begagnar sig d:r Baraduc af en förut uppfunnen apparat, magnetometern, som registrerar jordmagnetismen. Den består af en fritt upphängd magnetnål, som flyttar sig under inflytande af jordmagnetismen och likaledes gör detta under inflytande af det från människan utstrålande fluidet. Om man fem cent. från nålens *sydliga* pol, som rör sig under glas, håller den *högra*

handens fingerspetsar, så blifver nålen i de flesta fall — 91 af 100 — tilldragen eller frånstött, och samma fenomen visar sig med *venstra* handen, om den hålles intill den *nordliga* polen.

Denna vår kropps inverkan på magnetnålen är icke vilkorlig. Upprepade experiment på hundra personer (55 män och 45 kvinnor) hafva utvisat, att högra handen 80 gånger af hundra dragit åt sig nålen, 11 gånger stött henne tillbaka och endast 9 gånger lemnat henne orörlig. Venstra handen har stött tillbaka nålen 49 gånger af hundra, dragit henne åt sig 23 gånger och lemnat henne orörlig 28 gånger.

Man får på detta sätt ett uttryck för nervkraften hos personen i fråga. D:r Baraduc har funnit, att den erhållna formeln svarar mot pulsens kraft och muskelstyrkan, och genom att gruppera sina iakttagelser har han blifvit i stånd att särskilja de personer, med hvilka han experimenterat, i tre kategorier. Om venstra handen drager åt sig magnetnålen lika många grader, som den högra stöter henne tillbaka — 5 grader i medeltal — är detta tecken till fullkomlig jämnvigt, normal och regelmässig lifsverksamhet. Om den högra handen drager åt sig nålen 30 grader och den venstra 20, är det ett tecken till sjukdom, till nervsvaghet, nevrasteni. Om högra handen drager åt sig nålen 30 grader, medan den venstra lemnar henne orörlig, föreligger en nervsjukdom.

Värdet af denna upptäckt må framtiden afgöra. Betydelsefullt är det dock, att en apparat sålunda uppfunnits, som åt den medicinska vetenskapen lemnar en helt och hållet ny undersökningsmetod rörande nervsystemets tillstånd. — Professor Charcot har beslutit att göra upptäckten till föremål för sorgfällig granskning.

Smärre meddelanden.

Sjukligheten i riket under augusti månad har — enligt rapporter till Eira från 85 orter om 7,974 sjukdomsfall — varit nästan lika med förra månaden (7,891 fall). De mest gängse sjukdomarne hafva förekommit med följande antal fall: Mässling 228, skarlakansfeber 181, difteri 115, rödsot 103 (däraf 24 i Ragunda och 69 i Svegs distrikt), nervfeber 197 å 46 orter. (I Tomelilla i Skåne en utbredd epidemi), kikhosta 284 (allmän kring Arvika), akut reumatism 261, halsfluss 637, akut magkatarr och gastrisk feber 748, akut tarminflammation och diarré 3,051, strup- och bröstkatarr 1,432, lung- och lungsäcksinflammation 255, influensa 317 fall å 24 orter. — För influensans skull hafva öfningslägren vid Axvalla i Vestergötland måst upplösas.

Alkoholhalten hos vårt iskällardricka är i allmänhet för stark enligt undersökningar, som nyligen gjorts af Göteborgs stadskemist, *J. E. Allén*, på uppdrag af Göteborgs nationella distriktsloge af I. O. G. T. — Resultatet af 13 prof, hvaraf 11 från bryggerier i Göteborg och 2 från dylika i Uddevalla, var att 1 hade nära 3 volym-procent, 6 mellan 3 och 4 samt 6 mer än 4 volym-procent alkohol. — Då man nu kräfver af svaga maltdrycker, att de icke skola hålla mer än 2 vol.-proc. alkohol, så framgår häraf, att iskällardrickat icke kan räknas till sådana. Nationalgoodtemplarorden tillåter sina medlemmar enligt senaste nationallogemöte endast sådana svaga maltdrycker. *(Efter Reformatorn).*

Förgiftning medels kött har i sommar förekommit vid Gausdals sanatorium i Norge. Fyra dödsfall hafva ägt rum och ännu flera svårare sjukdomsfall. Det farliga köttet var af kalf. Sannolikt var smittan genom bakterier, men man har ännu icke lyckats närmare utreda denna ledsamma sak. — Från Tyskland har äfven på sista året omtalats flera sjukdomsfall genom skenbarligen friskt och bra kött.

Straff i Tyskland för olaglig medikamentförsäljning. I Rhenprovinserna dömdes nyligen en hr Schumacher till 2½ års tukthus samt 5 års vanfrejd och 600 mark böter för utprångling af bl. a. *Medel mot bränvinsbegär* (en antimonvinstenslösning), en flaska 3 mark; *Nervelexir*, en fl. 9 m.; *St. Jakobsdroppar mot vattusot*, en fl. 9 m.; *Ögonbalsam* (hufvudsakligen härsket svinister), en ask 6 m. — alla beprisade i en broschyr »Krankentrost». I Freiberg (Sachsen) dömdes en kolportör för försäljning af *Medel mot klöf- och mulsjuka* till 2 års fängelse; i Plauen försäljaren af en *Wunderbalsam* till 2 års fängelse; i Tübingen en Jacob Müller till 18 månaders fängelse.

Förfalskadt vin och kognak. Engelska konsuln i La Rochelle har i en rapport till lord Salisbury påpekat, att äkta kognak nu mera ej står att erhålla annat än till ett orimligt högt pris. Äkta kognak kan ej framställas under ett pris af 25 francs för buteljen. Om det finnes något spår af verklig kognak i det, som exporteras från Charente-distriktet såsom äkta, så är det högst obetydligt. Men konsten att eftergöra kognak af de gamla märkena har nått en hög grad af fulländning. Innan phylloxeran uppträdde i Charente-distriktet utgjorde årsproduktionen af vin i medeltal 176,000,000 gallons; under förlidet år var produktionen endast en sextondel mot förr eller 11,000,000 gallons. Då konsumtionen af vin och kognak i själfva Frankrike icke visar någon minskning, antager konsuln, att endast en tjugondedel af den kvantitet kognak, som förr exporterades. nu kan afskeppas. Emellertid visar statistiken, att exporten af kognak från distriktet endast minskats med hälften. Detta kan endast förklaras på det sättet, att stora kvantiteter tyskt potatisbränvin importeras i distriktet och efter undergången behandling exporteras såsom fransk kognak.

Tillverkningen af konstgjordt vin har äfven under senare år drifvits så nära fullkomligheten som möjligt. I synnerhet har en viss Jacquemin gjort lyckade experiment i detta hänseende. Vinet göres af kornbränvin, men framställes så, att man efter behag kan få det med hvilken bouquet som helst. Hemligheten ligger däri, att jäst från det äkta vin, man vill efterapa, användes. — Genom destillering af sådant konstgjordt vin erhåller man kognak, som har samma bouquet som äkta kognak.

Smörförfalskningar. En ganska intressant och anmärkningsvärd berättelse föreligger från Mr Otto Helmer, kemist för »the Home and foreign Produce Exchange» i London, beträffande af honom verkstälda analyser af smör, omfattande tiden från den 14 maj 1890 till den 14 maj 1891 eller sålunda ett års tid. Af 148 insända och undersökta prof af smör har nämnde kemist funnit, att 86 st. (eller 58 proc.) varit förfalskade med margarin. Kvantiteten af i dessa prof förekommande margarin har vexlat mellan 6 och 95 proc. Anmärkas bör dock härvid, att profven tagits af smör, som vare sig på grund af smak, konsistens eller arom varit misstänkt för att innehålla margarin, samt att de sålunda ej representera den vanliga i handeln förekommande procenthalten i allmänhet af förfalskadt smör. »Dessa siffror visa dock», säger mr Helmer, »de talrika förfalskningarne af smör, ity att största delen, för att icke säga allt smör af profvens beskaffenhet har blifvit säldt eller erbjudet för försäljning som smör och icke som margarin, såsom lagen fordrar».

(Ur svenska mejeriagentens juli-rapport).

Breflåda.

291. **Bodvar.** »Nervsvaghet» är ett mycket obestämdt begrepp. Huruvida den kan vara hinder för äktenskap beror på dess art och grad. Svag syn och närsynthet kunna väl icke vara betänkliga för en äkta man, för såvidt han kan lita på — sin äkta hälft.

292. **Prenumerant, Malmöbo.** — Den, som prenumererar på ett halfår 1891, får de häften af »Kvinnans slägtlif», som tillhöra detta halfår. »Mannens slägtlif» är nu en bok för sig, som icke haft eller har med 1891 års årgång något att beställa.

293. **Ax.** Elak andedrägt beror på dålig mage, som bör botas, eller på dåliga tänder, som böra lagas eller dragas ut (jämf. sid. 227) eller på en mun- och svalgkatarr, som kräfver lokalbehandling. Rådgör med läkare, som kan undersöka Eder.

294. **30 år.** Låt eder lilla gosse få barnpulver i fenkålsvatten dagligen, till dess han blir bra i magen. Stärk eder själf med Ronneby-vatten, 1 vinglas till måltiden 3 gånger på dagen, eller i brist därpå med Blauds järnpiller, 3 piller 3 gånger på dagen.

295. **Gustaf Pettersson.** Vi kunna icke *här* ingå i några detaljerade svar rörande edra frågor.

296. **Anders H.** Knäppande i lederna beror på bristande ledvatten. Åkomman är utan fara och kräfver ingen särskild behandling.

297. **G. A. B.** Edert ben kan icke bedömmas utan undersökning.

(H. O.)

Öfverfeta
Medicinska Tvålar

efter plan från och under ständig läkarekontroll
af Herr **Dr. med. J. Eichhoff,**
öfverläkare för den dermatologiska och syfilidologiska afdelningen vid Stads-sjukhuset i Elberfeld.

såsom:

Serien I.

öfverfet Resorcin-Salicyl-tvål — parasitärt Eczem, Sæborrhe i hufvudet —

öfverfet Resorcin-Salicyl-svafvel-tvål — parasitärt Eczem, Acne vulgaris, Acne rosacea —

öfverfet Resorcin-Salicyl-svafvel-tjär-tvål —Psoriasis vulgaris —

öfverfet Chinin-tvål — lätta mykoser, företrädesvis Pityriasis versicolor —

öfverfet Jodoform-tvål — kroniska ulcerationer, veneriska bölder etc. och såsom massagemedel vid mindre tumör- och exsudatbildningar —

öfverfet Hydroxylamin-tvål — Lupus, Psoriasis, Herpes tonsurans och Sykosis parasitaria —

öfverfet Creolin-tvål — Scabies, Impetigo contagiosa, Intertrigo, s. k. »Wolf» —

öfverfet Ergotin-tvål — Rosacea, Angiectasier, mindre Varicer och såsom massagemedel vid migrän —

öfverfet Jod-tvål (lätt att upplösa) — mindre tumörbildningar, luetiska Ulcera, Lupus, Eczema parasitarium, Sykosis, Mykoser —

öfverfet Salicyl-Creosot-tvål — Lupus —

Serien II.

öfverfet Menthol-tvål — Pruritus universalis et localis (genitalis, analis) —

öfverfet Salol-tvål — parasitärt Eczem, Psoriasis, Eczema marginatum, Mykoser —

öfverfet Aristol-tvål — Psoriasis, Ulcus cruris, Dermatomykoser, gummös Syfilis, exulcererad Lupus —

öfverfet Svafvel-Kamfer-Perubalsam-tvål — Acne vulgaris. Seborrhoea faciei et corporis —

öfverfet Salicyl-Ichthyol-tvål — Acne vulgaris, Acne rosacea, Eczem och till massage vid led- och muskel-reumatism —

öfverfet Thymol-tvål — *Barntvål* till dagligt bruk såsom hygieniskt ren tvål —

öfverfet Resorcin-tvål — seborrhoiska affektioner, parasitärt Eczem, Erysipel —

öfverfet Ichtyol-tjär-tvål — Dermatomykoser, Psoriasis, Eczema chronicum palmæ et plantæ,

öfverfet Menthol-Eukalyptol-tvål — Urticaria, Prurigo, till massage vid migrän och såsom desinfektionstvål för läkare och den inficerade sjukes slägtingar och den sjuke sjelf —

öfverfet Salicylsyre-tvål,

öfverfet Salicylsyre-svafvel-tvål,

öfverfet Salicyl-svafvel-tjär-tvål — med samma indikationer som de 3 förstnämnda —

öfverfet Sublimat-tvål, $^1/_2$ —1 %, såsom desinfektionstvål —

öfverfet Benzoe-tvål — *hygienisk toalett-tvål,* Intertrigo, Hufvudfjäll,

öfverfet Grannaalolje-tvål, till massage vid reumatiska affektioner, vid parasitära dermatoser och såsom desinfektionstvål för läkare, patienter och deras slägtingar —

öfverfet Thiol-tvål — 5 o. 10 % — parasitärt Eczem, Mykoser, Acne vulgaris, Acne rosacea.

(Se »Dermatologiska studier» II delen, 1:a häftet 1890 liksom »Volkmann'sche Sammlung klinischer Vorträge, Ny följd», 4:e häftet 1890.

Fabriceras blott i Ångtvål-Fabriken

Ferd. Mülhens, Glockengasse N:o 4711 i Köln a. Rh.

Den beständiga farmaceutiska kontrollen utöfvas af Herr Apotekaren J. Braschoss i Köln.

Obs. Man akte på, att hvarje tvål har **hr d:r Eichoffs** namnteckning, hvarvid denne öfvertager ansvaret för tvålens vetenskapligt korrekta sammansättning — Felaktiga fabrikat kunna vara mera till skada än nytta.

(10)

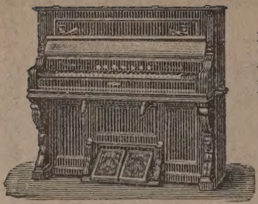

De **bästa orglar,** solida, eleganta — i musiken oöfverträffade — hvilka i täflan med C. A. V. Lundholms och Skandinaviska fabrikens erhöllo **1:sta pris** vid utställningen i **Norrköping.**

Illustrerad priskurant gratis.

K. A. Anderssons Orgelfabrik,

(81) **Holländaregatan 11, Stockholm.**

Rent och källklart

vatten erhålles genom våra verldsbekanta

Vattenfiltrerapparater.

Illustrerade priskuranter på begäran hos

Kautschuks- & Guttaperkavaruaktiebolaget

KUNTZE & C:o,

(15) **Stockholm.**

Neuenahrer Sprudel

Säsong 1 Maj till 15 Oktober.

Litionhaltiga, alkaliskt-muriatiska bad. Erkändt bäst verkande vid kronisk mag- och tarmkatarr, lefversvulster, fettlefver, gallsten, katarr i luftvägarne, njur-, blås- och kvinnosjukdomar, njurgrus, reumatism, gikt och sockersjuka. Icke försvagande, utan stärkande och därför särskildt att rekommendera för svaga och blodfattiga pat. — Blott kurhotellet, som ligger midt emot anläggningen, står i direkt förbindelse med baden och läsesalongen. — Prospekter gratis. (Wald. Jac. ╳ 12) (30)

Skandinaviska Jernsängsfabriken.

(Hj. Meyerson)

Stockholm, S.

Kontor: Skeppsbron 44. **Allm. Telefon 104 93.**

Tillverkar såsom specialitet **Jernsängar för Sjukhus, Lasaretter och Kaserner** af olika modeller och bästa materialier till de billigaste priser.

Kostnadsförslag upprättas, och nya modeller förfärdigas på begäran.

Dessutom tillverkas äfven alla sorters vanliga Jernsängar, hvaraf lager ständigt finnes.

OBS! Resårbottensängar (Fältsängar) 190╳75 cm. af jernrör med gjutna hörn.

(70)

Stockholm, Hemlandsvännens tryckeri, 1891.